

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET ZA SPECIJALNU
EDUKACIJU I REHABILITACIJU

UNIVERSITY OF BELGRADE
FACULTY OF SPECIAL EDUCATION
AND REHABILITATION

11.

MEĐUNARODNI
NAUČNI SKUP
„SPECIJALNA
EDUKACIJA I
REHABILITACIJA
DANAS”

11th

INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE
“SPECIAL
EDUCATION AND
REHABILITATION
TODAY”

ZBORNİK RADOVA

PROCEEDINGS

Beograd, Srbija
29-30. oktobar 2021.

Belgrade, Serbia
October, 29-30th, 2021

UNIVERZITET U BEOGRADU – FAKULTET ZA
SPECIJALNU EDUKACIJU I REHABILITACIJU

UNIVERSITY OF BELGRADE – FACULTY OF
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION

11. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA DANAS
Beograd, 29–30. oktobar 2021. godine

Zbornik radova

11th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION TODAY
Belgrade, October, 29–30th, 2021

Proceedings

**11. MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
SPECIJALNA EDUKACIJA I REHABILITACIJA DANAS
Beograd, 29-30. oktobar 2021. godine
Zbornik radova**

**11th INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
SPECIAL EDUCATION AND REHABILITATION TODAY
Belgrade, October, 29-30th, 2021
Proceedings**

IZDAVAČ / PUBLISHER

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju
University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation

ZA IZDAVAČA / FOR PUBLISHER

Prof. dr Gordana Odović, v.d. dekana

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK / EDITOR-IN-CHIEF

Prof. dr Branka Jablan

UREDNICI / EDITORS

Prof. dr Irena Stojković
Doc. dr Bojan Dučić
Doc. dr Ksenija Stanimirov

RECENZENTI / REVIEWERS

Prof. dr Sonja Alimović
Sveučilište u Zagrebu – Edukacijsko rehabilitacijski fakultet, Zagreb, Hrvatska
Doc. dr Ingrid Žolgar Jerković
Univerzitet u Ljubljani – Pedagoški fakultet Ljubljana, Slovenija
Prof. dr Vesna Vučinić, prof. dr Goran Jovanić, doc. dr Aleksandra Pavlović
Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

LEKTURA I KOREKTURA / PROOFREADING AND CORRECTION

Maja Ivančević Otanjac, predavač

DIZAJN I OBRADA / DESIGN AND PROCESSING

Biljana Krsić
Mr Boris Petrović
Zoran Jovanković

Zbornik radova biće publikovan u elektronskom obliku

Proceedings will be published in electronic format

Tiraž / Circulation: 200

ISBN 978-86-6203-150-1

SARADNJA PORODICE I ŠKOLE KAO FAKTOR PODSTICANJA PROSOCIJALNOG I PREVENCIJE NEPRIHVATLJIVIH OBLIKA PONAŠANJA UČENIKA

Marija Jelić**, Irena Stojković

Univerzitet u Beogradu – Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Srbija

Uvod: *O saradnji porodice i vaspitno-obrazovne ustanove može se govoriti uopšteno, ili pak konkretnije, s obzirom na to u kojoj meri saradnja porodice i škole može doprineti podsticanju prosocijalnog i prevenciji neprihvatljivih oblika ponašanja učenika. Empirijska istraživanja na ovu temu u našoj sredini su malobrojna, što ukazuje da je ova oblast nedovoljno istražena i da ne prati savremene potrebe vaspitne prakse. Pitanje saradnje porodice i škole je posebno značajno kada svakodnevno dolazimo do poražavajućih informacija o prisutnosti negativnih oblika ponašanja kod dece i mladih (nasilje, zlostavljanje, zloupotreba psihoaktivnih supstanci ...), a na koje škola, porodica, kao ni šira društvena zajednica, ne uspevaju da pruže adekvatan vaspitni odgovor.*

Cilj: *Cilj ovog rada je da ukažemo na mogućnosti i efekte saradnje roditelja i nastavnika u podsticanju prosocijalnog i prevenciji neprihvatljivih oblika ponašanja učenika.*

Metod: *Pregled i analiza teorijskih i empirijskih saznanja u oblasti saradnje porodice i škole i njenoj ulozi u podsticanju prosocijalnog i prevenciji neprihvatljivih oblika ponašanja učenika.*

Rezultati: *Polazeći od modela saradnje porodice i škole koji predlaže Epštajnova, kritički su razmotrena različita područja, oblici i sadržaji saradnje kroz koje jedinstvenim delovanjem porodica i škola mogu doprineti podsticanju prosocijalnog i prevenciji neprihvatljivih oblika ponašanja učenika.*

Zaključak: *U zaključku je ukazano na preduslove koje je potrebno obezbediti za mogućnost uspešne saradnje porodice i škole, a samim tim i pozitivnih efekata na ponašanje učenika.*

Ključne reči: *saradnja porodice i škole, prosocijalno ponašanje, neprihvatljivi oblici ponašanja, učenici*

** marijajelic@fasper.bg.ac.rs

UVOD

Jedinstveno delovanje porodice i škole povećava snagu i moć vaspitanja i važan je faktor podsticanja celovitog dečijeg razvoja, a samim tim i prevencije neprihvatljivih oblika ponašanja. Istraživanja u oblasti saradnje porodice i škole sve više dobijaju na značaju i potvrđuju da uključenost roditelja u školovanje doprinosi pozitivnim vaspitno-obrazovnim ishodima kod dece, kao što su manje problema u ponašanju (El Nokali et al., 2010; Reynolds, 1992), prevazilaženje školskog neuspeha i bolja akademska postignuća (Epstein & Dauber, 1991; McNeal, 1999). Kao činilac koji nedvosmisleno utiče na akademske i socijalne ishode, saradnja porodice i škole je ugrađena u obrazovne politike mnogih zemalja (Pomerantz et al., 2007), te postaje jedna od ključnih tema i u kontekstu reforme našeg sistema obrazovanja i vaspitanja. Za razliku od tradicionalnog pristupa koji se svodio na indirektno uključivanje roditelja, nove strategije odražavaju filozofiju kreiranja sadržajima bogatog partnerstva u kojem se prožimaju i dopunjuju uticaji svih aktera unutar školske zajednice (Jelić i sar., 2018). U ovom radu cilj nam je da ukažemo na koji način jedinstvenim delovanjem roditelji i škola mogu doprineti podsticanju prosocijalnog i prevenciji neprihvatljivih oblika ponašanja učenika.

Područja saradnje porodice i škole

Saradnju škole i porodice Epštajnova određuje kao strukturu odnosa koja podrazumeva odnos među jednakima koji su se saglasili oko zajedničkih ciljeva, zajednički su odredili svoje uloge i ravnopravno učestvuju u donošenju odluka (Epstein & Sanders, 2002). Prema modelu koji predlaže Epštajnova (Epstein, 1996) područja saradnje škole i porodice su: 1. roditeljstvo; 2. komunikacija; 3. volontiranje roditelja u školi; 4. podrška kod kuće i učestvovanje u školskim aktivnostima; 5. donošenje odluka, participacija i rukovođenje; 6. saradnja sa lokalnom zajednicom (Epstein, 1996). S obzirom da su navedena područja saradnje međusobno uslovljena i povezana, samo iz analitičkih razloga mogu se posmatrati odvojeno. Na primer, roditeljstvo, kao osnovna odgovornost porodice, podrazumeva podršku u razvijanju veština roditeljstva i stvaranju adekvatnih uslova za pružanje podrške deci tokom školovanja što je moguće jedino kroz efikasnu međusobnu komunikaciju i uključenost roditelja u aktivnosti u školi.

Putem međusobne komunikacije (kroz individualne razgovore, roditeljske sastanke, telefonom...) nastavnik pruža roditeljima potrebne informacije o detetovom ponašanju i napredovanju u školi. S druge strane, kroz razgovor s članovima porodice nastavnik/oddeljenjski starešina dobija dodatne informacije o detetu, njegovim sposobnostima, zdravlju, omiljenim aktivnostima i ponašanju u porodičnom okruženju koje mu omogućavaju da vaspitno delovanje usmeri na potencijale i područja uspešnosti svakog deteta (Larocque et al., 2011). Kroz saradnju s roditeljima nastavnik, posebno u ulozi oddeljenjskog starešine, može biti mnogo efikasniji u obavljanju vaspitne funkcije, a čiji nužan aspekt čini podsticanje prosocijalnih i prevencija neprihvatljivih oblika ponašanja učenika. S druge strane, uz podršku nastavnika roditelji uče veštine roditeljstva i razvijaju kompetencije koje im pružaju mogućnost da kvalitetnije utiču na razvoj i vaspitanje deteta.

Međusobno informisanje nastavnika i roditelja samo je prvi korak za mogućnost podsticanja prosocijalnog ponašanja i prevencije neprihvatljivih oblika ponašanja učenika. Komunikacija između roditelja i nastavnika dobija svoj pun smisao uključivanjem roditelja u različite aktivnosti u školi, kao i kroz njihovu podršku razvoju deteta u porodičnom kontekstu (Jelić i sar., 2018). Kada nastavnici i učitelji podstiču uključivanje roditelja u aktivnosti u školi, roditelji postaju kompetentniji u komunikaciji sa svojom decom i imaju priliku da direktno doprinose razvijanju sposobnosti i veština koje stoje u osnovi prosocijalnog ponašanja (Christenson et al., 2005; Froiland et al., 2012; Sheridan & Kratochwill, 2007). Volontiranje roditelja i njihovo aktivno uključivanje u vannastavne aktivnosti u školi pružaju im mogućnost da stiču znanja i praktične veštine o tome kako da razvijaju sposobnosti kod deteta, imaju priliku da upoznaju svoje dete kao člana grupe, njegovo ponašanje, odnos prema drugoj deci, odnos prema učenju (Powell et al., 2010). Rezultati istraživanja pokazuju da su najučestalije aktivnosti u koje se roditelji uključuju proslave i priredbe, organizacija ekskurzija i izleta i uređenje škole i školskog prostora (npr. dvorište), a nešto ređe u humanitarne aktivnosti, sponzorstvo i različite projekte u školi (Vranješević, 2010). Većina navedenih aktivnosti ima potencijal da promeni vaspitne stavove i odnos roditelja prema detetu, kao i da doprinese boljem upoznavanju roditelja i nastavnika (Larocque et al., 2011). Osim toga, kada vide kako njihovi roditelji učestvuju u aktivnostima u školi, deca takođe uviđaju njen značaj i povezuju aktivnosti i sadržaje u školi sa porodičnim kontekstom (Epstein & Sanders, 2002; Fantuzzo et al., 1999).

Kroz obrazovne programe za roditelje, škola može da organizuje razna predavanja, tribine i slične aktivnosti u skladu sa potrebama i interesovanjima roditelja. Predavač može biti odeljenjski starešina ili stručnjak (pedagog, psiholog, defektolog, lekar...) iz oblasti o kojoj roditelji žele čuti stručno mišljenje. Na taj način škola doprinosi unapređivanju roditeljskih kompetencija, proširivanju saznanja o različitim pitanjima i problemima koji mogu da se pojave tokom procesa vaspitanja dece. Na primer, kako podsticati prosocijalno ponašanje dece i mladih, koji su rani pokazatelji i uzroci antisocijalnih oblika ponašanja, kako određeni vaspitni stilovi roditelja utiču na ponašanje dece i slično. Obrazovanje roditelja uključuje i upućivanje roditelja na odgovarajuću literaturu i uputstva na koji način bi trebalo da je čitaju i obrađuju. To roditeljima omogućuje lakše i uspešnije rešavanje vaspitno-obrazovnih problema i konstruktivniju saradnju s odeljenjskim starešinom. Takođe, odeljenjski starešina treba da uputi i upoznaje roditelje s radom savetovališta u okviru škole, kako bi mogli da potraže stručnu pomoć kod problema koji prevazilaze mogućnosti roditelja i odeljenjskog starešine. Osim toga, posebno je značajno uključivanje roditelja u različite preventivne i interventne programe koji se mogu organizovati na nivou škole.

Pored navedenih sadržaja i aktivnosti, roditelji mogu da učestvuju u procesu donošenja odluka, definisanja pravila i procedura školskog rada i funkcionisanja škole. Putem svojih predstavnika u organima škole, oni imaju mogućnost da se uključe u planiranje preventivnih aktivnosti i da daju veliki doprinos sagledavanju rasprostranjenosti problema u ponašanju i socijalnih odnosa među učenicima (nasilje u školi, zloupotreba psihoaktivnih supstanci, mere bezbednosti...). Jedinstvenim

delovanjem porodice i škole grade se odnosi šire uzajamne podrške, pomoći i zajedničke odgovornosti u rešavanju postojećih problema u vaspitno-obrazovnom procesu (Bašić, 2009), a čiji značajan aspekt čini i razvijanje prosocijalnog i prevencija neprihvatljivog ponašanja učenika. Da bi to bilo moguće, roditelji treba da doživljavaju školu kao nešto svoje i imaju svest o značaju učešća svih aktera školskog života u unapređivanju kvaliteta vaspitnog i preventivnog rada u školi.

Značajnu ulogu u ostvarivanju preventivne funkcije škole ima i društvena sredina, koja svojim vrednosnim sistemom, zahtevima i normama vrši izvestan uticaj na vaspitno i obrazovno delovanje porodice i škole (Epstein & Sanders, 2002). Društvena sredina doprinosi bogaćenju školskih aktivnosti i nudi raznovrsnije mogućnosti za angažovanje učenika i roditelja. Različiti kulturni, rekreativni ili zdravstveni programi u lokalnoj zajednici mogu da budu velika potpora konstruktivnom korišćenju slobodnog vremena učenika i ostvarivanju preventivnih zadataka škole i porodice (Epstein & Sanders, 2002). Ostvarivanjem uspešne saradnje između porodice, škole i društvene sredine, koja se odvija u skladu sa potrebama učenika, njihovih porodica i same škole, doprinosi se razvijanju prosocijalnog i prevenciji neprihvatljivih oblika ponašanja učenika.

Aktivno učešće roditelja zahteva organizovanu i kontinuiranu saradnju škole i porodice. Međutim, praksa pokazuje da roditelji radije prihvataju povremenu, nesistematsku saradnju, s nekim konkretnim povodom, a da aktivno uključivanje izostaje (Jelić i sar., 2018; Milošević, 2004). Saradnja s roditeljima u srednjoj školi gotovo ne postoji (Janković, 2008; Milošević i Malinić, 2007; Polovina, 2007). U literaturi se manja uključenost roditelja u aktivnosti u školi povezuje s određenim karakteristikama roditelja (Castro et al., 2004; Fantuzzo et al., 2004; Stojković i sar., 2017), ali se kao snažniji prediktori saradnje ističu varijable vezane za karakteristike nastavnika i praksu školske ustanove (Christenson, 2004; Mendez, 2010). Razlog manje uključenosti roditelja može biti i to što ponuđeni sadržaji saradnje nisu u skladu s potrebama i interesovanjima roditelja, njihovim radnim vremenom, obrazovnim nivoom i slično. Kao što drugi nalazi ukazuju (Christenson, 2004; Fantuzzo et al., 2006; Polovina, 2007), razlog nedovoljne uključenosti može biti i negativni pristup zaposlenih i komunikacija koja nije zasnovana na principu poštovanja ličnosti roditelja. Razvijanje pozitivnog odnosa doprinosi tome da roditelji osete da imaju podršku, što ih osnažuje da učestvuju u zajedničkom radu s decom. Povratno, viši stepen uključenosti roditelja doprinosi opažanju roditeljske saradnje kao pozitivne i boljem odnosu nastavnika prema njima (Christenson, 2004; Fantuzzo et al., 2006).

ZAKLJUČAK

Za razliku od tradicionalnog pristupa koji se svodio na indirektno uključivanje roditelja, savremen pristup zahteva razvijanje demokratskog školskog okruženja u kojem se prožimaju i dopunjuju uticaji svih aktera unutar partnerski orijentisane školske zajednice. Da bi kapaciteti koje nudi saradnja porodice i škole maksimalno bili u funkciji podsticanja prosocijalnog i prevencije neprihvatljivih oblika ponašanja učenika, nužno je da odnosi između nastavnika i roditelja budu ravnopravni i

zasnovani na međusobnom poverenju i poštovanju. Takođe, potrebno je oblike i sadržaje saradnje prilagoditi roditeljima i više pažnje posvetiti vannastavnim i vanškolskim aktivnostima. Savremena škola, nažalost, još uvek najviše pažnje posvećuje redovnoj nastavi i obrazovanju. Upravo zbog toga, ostvarivanje vaspitne funkcije škole, a čiji nužni segment čini razvijanje prosocijalnog ponašanja učenika, nameće zahtev otvaranja škole prema roditeljima, lokalnoj zajednici i ostalim društvenim institucijama.

LITERATURA

- Bašić, J. (2009). *Teorije prevencije: prevencija poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih*. Školska knjiga.
- Castro, D., Bryant, D. M., Peisner-Feinberg, E. S., & Skinner, M. L. (2004). Parent involvement in Head Start programs: The role of parent, teacher, and classroom characteristics. *Early Childhood Research Quarterly, 19*(3), 413-430. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2004.07.005>
- Christenson, S. L. (2004). The family-school partnership: An opportunity to promote the learning competence of all students. *School Psychology Review, 33*(1), 83-104. <https://doi.org/10.1080/02796015.2004.12086233>
- Christenson, S. L., Godber, Y., & Anderson, A. R. (2005). Critical issues facing families and educators. In E. N. Patrikakou, R. P. Weissberg, S. Redding, & H. J. Walberg (Eds.), *School-family partnerships for children's success* (pp. 21-40). Teachers College Press.
- El Nokali, N. E., Bachman, H. J., & Votruba-Drzai, E. (2010). Parent involvement and children's academic and social development in elementary school. *Child Development, 81*(3), 988-1005. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01447.x>
- Epstein, J. (1996). This we believe and now we must act: Improving school-family-community partnerships in the middle grades. *Middle School Journal, 28*(2), 43-48. <https://doi.org/10.1080/00940771.1996.11494440>
- Epstein, J. L., & Dauber, S. L. (1991). School programs and teacher practices of parent involvement in inner-city elementary and middle schools. *The Elementary School Journal, 91*(3), 289-305. <https://doi.org/10.1086/461656>
- Epstein, J. L., & Sanders, M. G. (2002). Family, school, and community partnerships. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting: Practical issues in parenting* (Vol. 5, pp. 407-437). Mahwah, Erlbaum.
- Fantuzzo, J., McWayne, C., Perry, M., & Childs, S. (2004). Multiple dimensions of family involvement and their relations to behavioral and learning competencies for urban, low-income children. *School Psychology Review, 33*(4), 467-480. <https://doi.org/10.1080/02796015.2004.12086262>
- Fantuzzo, J., Perry, M. A., & Childs, S. (2006). Parent satisfaction with Educational experiences scale: A multivariate examination of parent satisfaction with early childhood education programs. *Early Childhood Research Quarterly, 21*(2), 142-152. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2006.04.002>
- Fantuzzo, J., Tighe, E., & Perry, M. (1999). Relationships between family involvement in Head Start and children's interactive peer play. *NHSA Dialog, 3*(1), 60-67. https://doi.org/10.1207/s19309325nhsa0301_6

- Froiland, J. M., Peterson, A., & Davison, M. L. (2012). The long-term effects of early parent involvement and parent expectation in the USA. *School Psychology International*, 34(1), 33-50. <https://doi.org/10.1177%2F0143034312454361>
- Janković, P. (2008). Pretpostavke uspješne saradnje škole i porodice. *Norma*, 13(3), 37-48.
- Jelić, M., Stojković, I., i Markov, Z. (2018). Saradnja predškolske ustanove i roditelja iz ugla vaspitača. *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, 17(2), 165-187. <https://doi.org/10.5937/specedreh17-16592>
- LaRocque, M., Kleiman, I., & Darling, S. M. (2011). Parental involvement: The missing link in school achievement. *Preventing School Failure*, 55(3), 115-122. <https://doi.org/10.1080/10459880903472876>
- McNeal, R. B. (1999). Parental involvement as social capital: Differential effectiveness on science, achievement, truancy, and dropping out. *Social Forces*, 78(1), 117-144. <https://doi.org/10.2307/3005792>
- Mendez, J. L. (2010). How can parents get involved in preschool? Barriers and engagement in education by ethnic minority parents of children attending head start. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 16(1), 26-36. <https://doi.org/10.1037/a0016258>
- Milošević, N. (2004). *Vera u sopstvene sposobnosti i školski uspeh*. Savez pedagoških društava Vojvodine i Viša škola za obrazovanje vaspitača.
- Milošević, N. i Malinić, D. (2007). Porodica kao faktor školskog neuspeha učenika. U N. Polovina, i B. Bogunović (Ur.). *Saradnja škole i porodice* (144-155). Institut za pedagoška istraživanja.
- Polovina, N. (2007). Sistemska analiza saradnje škole i porodice. U N. Polovina, i B. Bogunović (Ur.). *Saradnja škole i porodice* (91-113). Institut za pedagoška istraživanja.
- Pomerantz, E. M., Moorman, E. A., & Litwack, S. D. (2007). The how, whom, and why of parents' involvement in children's academic lives: More is not always better. *Review of Educational Research*, 77(3), 373-410. <https://doi.org/10.3102/003465430305567>
- Powell, D. R., Son, H., File, N., & San Juan, R. R. (2010). Parent-school relationships and children's academic and social outcomes in public school prekindergarten. *Journal of School Psychology*, 48(4), 269-292. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2010.03.002>
- Reynolds, A. J. (1992). Comparing measures of parental involvement and their effects on academic achievement. *Early Childhood Research Quarterly*, 7(3), 441-462. [https://doi.org/10.1016/0885-2006\(92\)90031-5](https://doi.org/10.1016/0885-2006(92)90031-5)
- Sheridan, S. M., & Kratochwill, T. M. (2007). *Conjoint behavioral consultation: Promoting family – school connections and interventions* (2nd ed.). Springer
- Stojković, I., Markov, Z., i Jelić, M. (2017). Korelati opažanja saradnje između roditelja i vaspitača u predškolskim ustanovama. U M. Stančić, A. Tadić, i T. Nikolić Maksić (Ur.), *Zbornik radova sa nacionalnog naučnog skupa Susreti pedagoga: „Vaspitanje danas“* (str. 127-132). Odeljenje za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu i Pedagoško društvo Srbije.
- Vranješević, J. (2010). Participacija roditelja u školskom životu iz ugla samih roditelja, njihovih predstavnika i direktora – Izveštaj iz Srbije. <https://www.obrazovanje.org/rs/uploaded/dokumenta/participacija-roditelja-u-skolskom-zivotu-iz-ugla-samih-roditelja-njihovih-predstavnika-i-direktora.pdf>

THE PARTNERSHIP BETWEEN FAMILY AND SCHOOL AS A FACTOR OF PROMOTION OF PROSOCIAL AND PREVENTION OF PROBLEM BEHAVIORS IN STUDENTS

Marija Jelić, Irena Stojković

University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation, Serbia

Introduction: *An important question regarding the partnership between a family and an educational institution is the extent to which it can contribute to promotion of prosocial and prevention of problem behaviors in students. There is a small number of studies on this topic in our society, which indicates that research does not follow the actual needs of educational practice in our country. The issue of partnership between family and school is especially important when we daily receive devastating information about the presence of negative behaviors in children and youth (violence, abuse, abuse of psychoactive substances...), to which the school, family and the wider community do not manage to provide an adequate educational response.*

Aim: *The aim of this paper is to point out the possibilities and effects of partnership between parents and teachers in encouraging prosocial and prevention of problem behaviors in students.*

Method: *A narrative review of theoretical and empirical research on the role of family-school partnership in promotion of prosocial and prevention of problem behaviors in primary- and secondary school students.*

Results: *Following the model of family and school partnership proposed by Epstein, a critical analysis of research on various domains, forms and contents of cooperation between family and school is provided. The reviewed studies show that a conjoint action of family and school may contribute to the development of prosocial behavior and prevention of problem behaviors in students.*

Conclusion: *In the conclusion, the preconditions that need to be provided for the possibility of successful partnership between the family and the school, and thus the positive effects on the behavior of students, are pointed out.*

Keywords: *partnership between family and school, prosocial behavior, problem behaviors, students*